

PORUKA ZA DAN ŽIVOTA 2024.

SVJEDOČITI LJEPOTU OČINSTVA

Vijeće HBK-a za život i obitelj ovogodišnju poruku za Dan života, koji se obilježava u nedjelju 4. veljače, posvećuje promišljanju o ocu kao Božjem suradniku u stvaranju života te njegovoj ulozi u podupiranju i zaštiti života. Želimo odati dužno priznanje očevima za sve ono što već čine svjedočeći ljepotu očinstva te ih ohrabriti da još cjelovitije i požrtvovnije žive povjereno im poslanje. Jednako tako, htjeli bismo potaknuti očeve, ali i one koji će to postati, da posvijeste svoj očinski poziv u današnjem svijetu.

Društvo bez očeva

Sveti je papa Ivan Pavao II. na pragu trećega tisućljeća istaknuo kako je lik oca u suvremenom društvu postao skriven pa čak i odsutan. Papa Franjo pak, primjećuje kako se danas ide tako daleko da se naše društvo naziva „društvo bez očeva“. Posebno se to uočava u zapadnoj kulturi (usp. Apostolska pobudnica *Amoris laetitia*, 176). Različite društvene znanosti potvrđuju da odsutna očinska figura u životu djece i mladih uzrokuje praznine i rane koje mogu izazvati vrlo ozbiljne posljedice. Obitelji u kojima otac nije prisutan trpe, a djeca trpe i ako je otac samo fizički prisutan, a duhom odsutan.

Bez sumnje, suvremeni očevi suočeni su sa sve većim i brojnijim izazovima čemu pridonose i trendovi koji sve više zahvaćaju i hrvatsko društvo. Ne čudi stoga, da su muškarci nerijetko zbunjeni i dezorijentirani u pogledu ispravnog shvaćanja muževnosti i očinstva te življenja uloge oca u svakidašnjici. Vjerojatno je to jedan od razloga zašto neki muškarci odgađaju stupanje u brak i radije ostaju u roditeljskom domu. Drugi, pak, odgađaju i izbjegavaju očinstvo želeći nastaviti svoj momački život i u braku bez spremnosti na preuzimanje odgovornosti. Lakše im je brinuti se o vlastitim željama i tražiti zadovoljenje svojih potreba nego prihvatiti očinsku odgovornost koja podrazumijeva sebedarnu ljubav, požrtvovnost i odricanje. No, ima i onih očeva koji su, zbog egzistencijalnih razloga, prisiljeni izbivati iz obitelji tražeći dodatne izvore prihoda ili odlazeći raditi u inozemstvo.

Otac – Božji suradnik u stvaranju života

Očevima i majkama Bog je povjerio važno poslanje prenošenja dara života kako bi oni, ispunjavajući tu zadaću, postigli puninu ljubavi i postali povlašteni suradnici u Božjem stvaralačkom djelu. Odgovorno očinstvo, kao i odgovorno majčinstvo, predstavlja odgovor na Božji poziv na ljubav i prihvaćanje djeteta kao Božjega dara. Čudesna je ljepota otajstva da su muškarac i žena združeni sakramentom ženidbe, kao Božji suradnici, sustvaratelji novoga ljudskoga bića. Iz toga proizlazi da su pozvani preuzeti odgovornost za svako začeto dijete. Iako oni toga tada još nisu svjesni to je ujedno početak njihova očinstva i majčinstva. Oni očevi koji su to spoznali još u prenatalnom razdoblju svjedoče kako ih je svijest o očinstvu već tada počela mijenjati kao osobu. Time i bračni odnos zadobiva dodatnu dimenziju uzajamnosti. Očinstvo je u svojoj srži u potpunosti komplementarno s majčinstvom. Ako se živi po Božjem planu, ono ni na koji način ne ugrožava majčinstvo nego se s njime skladno nadopunjuje.

Otac – podupiratelj života

Očinstvo, kao i majčinstvo, uvelike nadilazi biološke datosti. Na to ukazuje i papa Franjo kad piše: “Ocem se ne rađa, ocem se postaje. A ocem se ne postaje samo time što dijete dolazi na svijet nego odgovorno preuzimajući brigu za njega.” (Apostolsko pismo *Patris corde*, 7). Osim osiguranja materijalnih uvjeta za rast i razvoj povjerene mu djece, očevi bi svojoj djeci trebali biti pouzdani svjetionici otpornosti i stabilnosti, osobito u teškim vremenima. To će postići tako da svjesno odvoje vrijeme za svoju djecu posvećujući im potpunu pozornost i slušajući ih kako bi saznali o njihovim radostima i brigama. Kršćanski očevi, uz to, trebaju biti svjesni odgovornosti i za duhovni rast svoje djece. Važno je da ozbiljno shvate svoju ulogu „duhovnih hranitelja“ obitelji. Dokazano je kako očeva religioznost ima ključan utjecaj na religioznost djece. Stoga bi upravo očevi trebali biti glavni poticatelji stvaranja duhovnog ozračja u obitelji u kojoj se prakticira svakodnevna obiteljska molitva, čita Božja riječ i obiteljski sudjeluje u misnim slavljinama i pobožnostima.

Također, očevi bi trebali znati svojoj djeci postavljati granice, u čemu se prema najnovijoj studiji baš i ne snalaze najbolje. U tome im, stoga, treba pomoći kako bi svoju djecu savjetom, primjerom i svjedočenjem mogli usmjeravati na pravi put.

Jednako tako današnje očeve valja osnaživati da, poput Oca iz biblijske prispodobе o izgubljenom sinu, umiju prigriliti svoju djecu s ljubavlju, razumijevanjem i praštanjem, bez obzira na njihove pogreške i životne stranputice. Doživljavajući milosrdnu ljubav ovozemaljskog oca, djetetu će biti lakše doživjeti Boga kao milosrdnog Oca, što On doista i jest. No prije toga i sami bi očevi trebali doživjeti Očevu milosrdnu ljubav, jer teško će moći dati ono što ni sami nisu primili.

Otac – zaštitnik života

Stvoritelj je zaštitu života upisao u očevu srce kao svojevrsni zakon njegova bića pa ima posve prirodan poriv da štiti živote članova svoje obitelji. Nažalost, ima onih muškaraca koji taj poriv potiskuju i zanemaruju izbjegavajući svoju odgovornost i ostavljajući ženu da sama skrbi o novozačetom životu. Ima i onih koji su onemogućeni da kao očevi zaštite život začetoga djeteta. Jednima i drugima očinsko srce biva ranjeno.

Tijekom odrastanja djece bilo bi dobro da očevi pripaze da se poriv za zaštitom ne pretvori u kočnicu koja sputava normalni slijed djetetovog emocionalnog, mentalnog i duhovnog sazrijevanja te osamostaljivanja. Jednako tako, ne smiju dopustiti da se taj očinski zaštitnički poriv izobliči u pretjeranu autoritarnost i želju za dominacijom nad članovima obitelji.

Zaštita života očituje se i u spremnosti očeva na služenje svojoj obitelji pa tako i na sudjelovanje u njezi djeteta i kućanskim poslovima. Iako noviji naraštaji očeva to sve više čine, potrebno je uvijek iznova ukazivati i poticati i na taj oblik služenja.

Naposljetku, kao zaštitnici života, očevi su pozvani ispunjavati tu svoju ulogu ne samo u obitelji nego i u široj društvenoj zajednici promičući kulturu života i zalažući se za uspostavu pravednijeg društvenog poretka u kojem se odgovarajućim ekonomskim i socijalnim mjerama promiču primjereni radni i drugi uvjeti koji pridonose blagostanju i kvaliteti obiteljskoga života.

Poticaji uz Dan života

Iako se očevi često nalaze na vjetrometini, šibani suvremenim društvenim gibanjima protivnim životu, braku i obitelji, ti se izazovi mogu shvatiti i kao prilika očevima da se osnaže u ulogama sustvaratelja, podupiratelja i zaštitnika života u svojim obiteljima.

U prigodi ovogodišnjeg Dana života pridružujemo se papi Franji koji poručuje „Svaka obitelj treba oca!“ i pozivamo sve vas, očeve, da budete djelotvornom ljubavlju prisutni u svojim obiteljima ne bježeći od svojih odgovornosti niti ih prebacujući drugima. Zahvaljujući vam na svakom dosadašnjem trudu i odricanju, potičemo vas da budete prisutni u Crkvi i društvu svjedočeći ljepotu i vrijednost očinstva mlađim naraštajima.

Dragi očevi, utecite se zagovoru svetoga Josipa, Isusova poočima i svetoga Ljudevita Martina, oca svete Male Terezije, kako bi vaše srce sve više bilo očinsko srce koje bezuvjetno ljubi i milosrdno prašta kao što to čini nebeski Otac svakome svome djetetu. Odvojite vrijeme za svoju djecu, smijte se, družite i igrajte se s njima, zajedno sa suprugom molite za njih i s njima, blagoslivljate ih i vlastitim primjerom poučavajte zapovijedima ljubavi kako bi svi zajedno prispjeli u radost vječnoga života.

U Dubrovniku, 29. siječnja 2024.

mons. Roko Glasnović, dubrovački biskup
predsjednik Vijeća HBK-a za život i obitelj